

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/44/2024
Identifikačné číslo spisu:	5313204088
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5313204088.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. D. Š., narodeného X. Y. XXXX, Č., T. M. XXXX/X, proti žalovanej Mestská teplárenská spoločnosť a.s., Čadca, Palárikova 88, IČO: 36 389 480, zastúpenej advokátkou JUDr. Michaelou Bojkovou, LL.M., Čadca, Palárikova 88, o zaplatenie 840 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. CA-16C/164/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. mája 2023 sp. zn. 10Co/147/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. júna 2021 č. k. 16C/164/2013-645 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 840 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 840 eur od 31. mája 2011 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 49 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 33 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. a) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení rozhodnom pre prejednávanú vec. Vecne dôvodil, že 9. mája 2011 došlo medzi stranami sporu k uzatvoreniu Dohody o výške jednorazovej náhrady za obmedzenie užívania vlastného práva (ďalej len „dohoda“), a to počas realizácie stavby „rekonštrukcia verejných tepelných rozvodov na sídlisku III. v Č. v časti dotýkajúcej sa pozemku parcely I.“. Žalovaná od predmetnej dohody odstúpila a spornou otázkou bola platnosť odstúpenia z dôvodu jej uzatvorenia v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaná uzatvorila predmetnú dohodu v tiesni a poukázal pritom na správanie sa žalobcu, charakter stavby a časový stres, čo mohlo u žalovanej vyvolať tieseň. Pod jej vplyvom uzatvorila žalovaná predmetnú dohodu. Druhá podmienka pre platné odstúpenie od dohody - existencia nápadne nevýhodných podmienok - splnená nebola. Výplynulo to zo znaleckého dokazovania, ktoré súd prvej inštancie vo veci nariadil. Ustanovená znalkyňa G. Y. U. D. mala určiť všeobecnú trhovú cenu, za ktorú sa v žalovanom období (od 9. do 31. mája 2011) prenajímal časť

nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto konania, a to 22 parkovacích miest nachádzajúcich sa na predmetnom pozemku. Znalčka v záveroch znaleckého posudku konštatovala, že v rozhodnom období bolo parkovisko nepovolenou stavbou, vo výpočte nájomného neuvažovala s výmerou zaberajúcou 22 parkovacích miest, pretože tieto parkovacie miesta v tom čase právne neexistovali a nebolo možné ich prenajať a predpokladať existenciu výnosu z ich prenájmu. Pre výpočet použila výmeru 284,40 m², plochu pozemku dotknutú stavebnou činnosťou žalovanej, u ktorej za rozhodné obdobie stanovila všeobecnú hodnotu nájmu vo výške 44,821 eur. Súd prvej inštancie ustanovil ďalšieho znalca G.. G. Č., ktorý vo svojom znaleckom posudku stanovil všeobecnú hodnotu nájmu 22 parkovacích miest na predmetnom pozemku v rozhodnom období na sumu 646,21 eur s DPH. Súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku znalca G.. G. Č., poukazujúc na to, že predmetná parcela sa minimálne od r. 1976 používala ako odstavná plocha pre motorové vozidlá a aj keď v rozhodnom čase išlo o nepovolenú stavbu, bolo potrebné vychádzať z účelu, na ktorý sa reálne predmetný pozemok využíval (ako parkovisko/odstavná plocha). Porovnaním ceny nájmu stanovenej znaleckým posudkom (646,21 eur s DPH) a sumy, ktorej zaplata sa žalobca na základe uzatvorenej dohody domáhal (840 eur s DPH), nebolo možné prijať záver o nápadne nevýhodných podmienkach. Návrh žalovanej na vykonanie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom súd prvej inštancie zamietol s odôvodnením, že znalecké dokazovanie znaleckým ústavom je prípustné len v obzvlášť závažných prípadoch, o ktorý sa tu nejedná, a tiež s poukazom na hospodárnosť konania uviedol, že náklady na znalecké dokazovanie by prevýšili žalovanú istinu a zároveň by došlo k neprimeranému predĺženiu súdneho konania. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalobcu v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 10Co/147/2021 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Zdôraznil právny charakter žalobou uplatneného nároku, ktorým je peňažné plnenie zo zmluvy (dohody). Súd prvej inštancie postupoval správne, keď v tomto spore najskôr v rovine prejudiciálnej skúmal, či z pohľadu ustanovenia § 49 Občianskeho zákonníka boli splnené zákonné predpoklady pre platné odstúpenie žalovanej od dohody. Správne pritom ustálil, že dohoda bola zo strany žalovanej uzatvorená v tiesni. Pokiaľ išlo o splnenie druhej zákonnej podmienky pre platné odstúpenie od dohody, ktorou je uzatvorenie právneho úkonu za nápadne nevýhodných podmienok, odvolací súd zdôraznil, že nápadne nevýhodné podmienky musia objektívne existovať v dobe právneho úkonu a nemôžu spočívať v subjektívnom cítení dotknutej osoby. To, či ide o nápadne nevýhodné podmienky, je potrebné posúdiť vždy podľa okolností daného prípadu a pri odplatných zmluvách sa prihliada predovšetkým na to, či nebola porušená ekvivalentnosť dohodnutých vzájomných plnení. Práve to akcentoval i súd prvej inštancie, keď nariadil znalecké dokazovanie na určenie všeobecnej trhovej ceny, za ktorú sa v žalovanom období prenajímala časť nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto konania, a to 22 parkovacích miest nachádzajúcich sa na pozemku žalobcu. K námietke týkajúcej sa znaleckého dokazovania odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s procesným predpisom (CSP), ktorý nevyklúčuje nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania na návrh strany, a majúci k dispozícii dva znalecké posudky, ktoré v odlišnej výške určili sumu všeobecnej hodnoty (všeobecnej trhovej ceny) nájmu, v dôvodoch svojho rozhodnutia podrobne vysvetlil, riadiac sa podľa pravidiel hodnotenia dôkazov, z akého dôvodu vzal za podklad svojho rozhodnutia znalecký posudok G.. G. Č. a prečo nevychádzal zo znaleckého posudku G.. U. D.. Znalecké dokazovanie znaleckým ústavom je prípustné len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore. V tomto prípade sa nejedná o obzvlášť závažný prípad vyžadujúci si osobitné vedecké skúmanie znaleckým ústavom a odlišné závery znalcov v totožnej otázke stanovenia výšky všeobecnej hodnoty (všeobecnej trhovej ceny) nájmu spočívali vo svojej podstate v odlišnom hodnotení charakteru dočasne užívaného pozemku žalovanou, dokazovanie ale jednoznačne preukázalo, že išlo o pozemok reálne užívaný aj využívaný na účely parkoviska a práve táto skutočnosť bola rozhodujúca aj pri určení výšky ceny nájmu. Nestotožnil sa s odvolacou námietkou, že vo veci bolo treba aplikovať závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 12.

októbra 2016 sp. zn. ÚS PL 42/2015, nakoľko v tomto náleze sa ústavný súd zaoberal odlišnou problematikou, a to náhradou za nútené a trvalé obmedzenie vlastníckeho práva, primeranosťou náhrady v prípade, napr. formálneho vyvlastnenia majetku. Odvolací súd dospel k záveru, že hoci dohoda bola uzatvorená žalovanou v tiesni, dokazovanie nepreukázalo, že by bola uzatvorená za nápadne nevýhodných podmienok, žalobca sa preto voči žalovanej oprávnene domáha plnenia z platného záväzku vyplývajúceho z dohody. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalobcu v odvolacom konaní.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alebo zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že žaloba bude zamietnutá. Poukázala na nerešpektovanie ust. § 207 ods. 3 CSP a viaceré rozhodnutia (4Cz/13/82, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2021). Pokiaľ súd pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov riadne, teda presvedčivo nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal, a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, nemožno jeho rozhodnutie považovať za zákonné, splňajúce atribúty kladené na rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP, resp. § 396 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie k posúdeniu zákonnej podmienky nápadne nevýhodných podmienok nariadil znalecké dokazovanie dvomi znaleckými posudkami - prvým bol znalecký posudok G.. Y. U. D. s výškou primeranej náhrady 44,821 eur a druhým bol znalecký posudok G.. G. Č. s výškou primeranej náhrady 646,21 eur. Hoci obidva posudky sa vykonali na návrh žalobcu, ani jeden na návrh žalovanej, každý znalecký posudok svedčil v prospech jednej strany a každá strana sa stotožnila s jedným z posudkov. Avšak tento druhý posudok súd nariadil len preto, že žalobca nebol spokojný s výsledkom prvého posudku, ktorý bol pritom rovnako nariadený na jeho návrh. Je zrejmé, že závery oboch znalcov k rovnakej znaleckej úlohe boli v zrejmom rozpore. Súd prvej inštancie si ako skutkový podklad pre právny záver, či dohoda bola uzatvorená za nápadne nevýhodných podmienok vybral druhý znalecký posudok, pričom zamietol návrh žalovanej na vykonanie dôkazu znaleckým ústavom na odstránenie zrejmych rozporov. Suma istiny 840 eur je možno jednotlivo nízka, ale ak by sa mal - a v zmysle prijatých rozsudkov už aj môže - zachovať ako žalobca akýkoľvek iný vlastník po línii verejných rozvodov tepla, ktorých dĺžka je v tisícoch metrov, jedná sa už o sumu primárne likvidačnú pre žalovanú a sekundárne nespravodlivú pre konečných spotrebiteľov. Na dodávke tepla a teplej úžitkovej vody je verejný záujem, ktorý mali súdy chrániť, a hoci mala žalovaná v tomto smere viacero námietok, súdy im nevenovali žiadnu pozornosť ani vysvetlenie. Táto rovina sporu a závery súdov o otázke ochrany verejného záujmu ostali absolútne nepreskúmateľné pre neexistujúce odôvodnenia súdov. Poukázala na nález ústavného súdu z 12. októbra 2016 sp. zn. ÚS PL 42/2015, kde sa okrem iného konštatuje, že náhrada musí byť primeraná aj preto, že sa v konečnom dôsledku vždy premietne do ceny tepla pre konečných užívateľov (nesmie slúžiť vlastníkovi ako prostriedok pre získanie majetku). Rozhodnutia súdov považuje za nespravodlivé. Ak by súd postupoval vo veci v súlade so zákonom a vyhláškou (§ 51a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovanom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy, ďalej aj len „vyhláška“), existoval by len jeden znalecký posudok G.. Y. D. a žalovaná by spor vyhrala. Druhý znalec nemal byť súdom ustanovený (bol ustanovený nezákonne) a znalecký posudok je preto nezákonný. Zároveň nebol vykonaný výsluch znalcov. Aplikovanie dôvodov nehospodárnosti a neprimeranej dĺžky konania na dôkazný návrh žalovanej bolo z pohľadu doterajšieho priebehu konania krajne nespravodlivé a alibistické.

4. Žalobca navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) za splnenia tiež podmienok jeho zastúpenia a spisovania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a namietala najmä nepreskúmateľnosť rozhodnutí nižších súdov, nerešpektovanie ust. § 207 ods. 3 CSP a v tej súvislosti i rozhodnutí odvolacieho súdu.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Podľa § 207 ods. 1 CSP ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok.

12. Podľa § 207 ods. 2 CSP v písomnom znaleckom posudku znalec odpovie na položené otázky; nevylučuje sa k právnemu posúdeniu veci.

13. Podľa § 207 ods. 3 CSP návrh na nariadenie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom je prípustný len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore.

14. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

15. Súd môže nariadiť znalecké dokazovanie znaleckým ústavom. Tento postup je prípustný len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore. Znalecký ústav ako právnická osoba je špecializované vedecké a odborné

pracovisko, ktoré plní funkciu rezortného a metodického centra v oblasti znaleckej činnosti zapísanej v zozname. Znalecký ústav vykonáva znaleckú činnosť najmä vo zvlášť obťažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 829 - 834).

16. Podľa ustanovenia § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, a to sa týka aj nariadenia znaleckého dokazovania znaleckým ústavom podľa ustanovenia § 207 ods. 3 CSP.

17. Podľa záverov uvedených v uznesení najvyššieho súdu z 24. marca 2022 sp. zn. 4Cdo/255/2021, zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2023 pod č. 84, za najhospodárnejší postup pri predložení dvoch rozdielnych znaleckých posudkov možno považovať taký, keď sa súd snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadné námietky strán výsluchom znalca a položením doplnujúcich otázok. Ak súd pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, zaťažuje svoje rozhodnutie vadou znátočnosti, takéto rozhodnutie nemožno považovať za zákonné, spĺňajúce atribúty kladené na rozhodnutie súdu v zmysle § 220 ods. 2, resp. § 396 ods. 2 CSP. Takouto vadou však napadnuté rozhodnutie postihnuté nebolo a odvolací súd s poukazom na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie skonštatoval správnosť jeho postupu pri hodnotení „rozporov“ záverov znaleckých posudkov (pozn. keď v tomto prípade ani o rozpor nešlo, nakoľko prvý znalecký posudok hodnotil len nájom pozemku bez zohľadnenia parkovacích miest), ako aj dôvody, pre ktoré nevykonal dokazovanie ďalším znaleckým posudkom, o ktorý by požiadal znalecký ústav (na návrh žalovanej).

18. Pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 CSP ako aj v ustanovení jeho § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán hodnotí súd spolu podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (uznesenie najvyššieho súdu z 24. mája 2011 sp. zn. 7Cdo/41/2010).

19. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z ustanovenia § 191 CSP znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade podľa dovolacieho súdu zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením veci (§ 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP).

20. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a navrhovaním dôkazov a ich hodnotením. Do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako ani iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (9Cdo/81/2022).

21. V konaní súdov nižších inštancií nedošlo ani k porušeniu princípu rovnosti zbraní. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených CSP. Obsah princípu rovnosti sporových strán sa v civilnom sporovom konaní prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť, spočívajúca v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenia,

napríklad právo navrhovať dôkazy, vyjadriť sa k dokazovaniu či zúčastniť sa pojednávania a pod. Rovnosť účastníkov v konaní (čl 47 ods. 3 ústavy) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania (porov. i 9Cdo/138/2023). Rovnosť zbraní neznamená, že súd musí vykonať všetky navrhované dôkazy. Navyše treba dodať, že za súčasnej právnej úpravy žalovaná mala možnosť predložiť aj súkromný znalecký posudok.

22. K procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP (3Cdo/26/2017).

23. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

24. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán sporu (účastníkov konania). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 125/1999).

25. Nevykonanie dôkazu nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/96/1999). Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (porov. i R 125/1999). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania (dopadajúcej na dané konanie), ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

26. Najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

27. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho

dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade známosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

28. K námietke žalovanej týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. i súdu prvej inštancie) dovolací súd uvádza nasledovné.

29. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zjavné všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

30. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

31. To, ako nižšie súdy odôvodnili svoje rozhodnutia, je podrobne uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto uznesenia. Je zjavné, z čoho súdy vychádzali, k akému záveru dospeli (zjednodušene povedané nebolo preukázané, že došlo k naplneniu oboch podmienok pre platnosť odstúpenia od dohody z dôvodu tiesne za nápadne nevýhodných podmienok, a preto dohoda je platná, pričom na jej základe je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu), podrobene vysvetlili i procesný postup, nenariadenie dokazovania podľa § 207 ods. 3 CSP, ako i to, prečo vychádzali z druhého znaleckého posudku. Navyše za predmetnej situácie nešlo ani o rozpor v záveroch znaleckých posudkov ako taký, ale o to, že každý znalec použil pre svoj záver iné východisko a vychádzalo sa z toho, že daný pozemok slúžil ako parkovacia plocha (čo bolo zistené z dokazovania), čo ale zohľadnil len druhý posudok. Rovnako bolo vysporiadané sa aj s argumentáciou žalovanej založenou na náleze ústavného súdu z 12. októbra 2016 sp. zn. ÚS PL 42/2015, ktorý nebol použiteľný na daný prípad, pričom bolo zdôraznené, že tu sa jedná o plnenie na základe platne uzavretej dohody medzi stranami sporu. Zodpovedané bolo na všetky relevantné otázky, t. j. tie, ktoré si adresnú odpoveď vyžadovali.

32. Dovolací súd dodáva, že z odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zjavné, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

33. Dovolací súd dopĺňa, že všeobecný súd navyše nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

34. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

35. Ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017).

36. Prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

37. Pre úplnosť sa ešte dodáva, že len samotné spochybňovanie procesu dokazovania, skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní sporu, významovo nezodpovedajú ani kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) až c) a § 432 ods. 2 CSP (pričom prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia ani vyvodzovaná dovolateľkou nebola).

38. Najvyšší súd preto dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP (ako neprípustné) odmietol.

39. Výsledok takto skončeného dovolacieho konania zavinila žalovaná (§ 256 ods. 1 CSP per analogiam) a žalobcovi vznikol voči žalovanej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (vyjadrenie k dovolaniu bolo zaslané elektronicky).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.